

Persbericht / 27.04.2021

Opsluiting in de gevangenis, steeds moeilijker

Gevangenispopulatie nog steeds even groot.

Een jaar geleden, tijdens de eerste golf, kon dankzij de verschillende uitzonderlijke initiatieven die de Minister van Justitie tijdelijk had genomen om "de druk op de gevangenen te verlichten" en de gevangenisbevolking te verminderen, het aantal gedetineerden met bijna 10% worden verminderd. Deze initiatieven zijn ook zeer doeltreffend geweest om de verspreiding van het virus in de gevangenis te beperken. Deze vermindering kan ook worden verklaard door de keuze van onderzoeksrechters om af te zien van voorlopige hechtenis en gevangenen onder elektronisch toezicht of onder voorwaarden in vrijheid te stellen, alsmede door de instructies van het College van procureurs-generaal om de tenuitvoerlegging van een aantal vonnissen uit te stellen.

Een jaar later is niet alleen de gevangenispopulatie terug op het niveau van vóór de gezondheids crisis, maar is de recente verspreiding van het virus nog verontrustender. Zo werden in de eerste drie weken van april 225 gedetineerden besmet op een gevangenispopulatie van 10.423, d.w.z. 22% van het totaal aantal gedetineerden dat sinds het begin van de pandemie positief is getest (1027 gedetineerden) op COVID-19. Bovendien zijn de afgelopen week twee gevangenissen, die van Vorst en Gent, tijdelijk onder volledige lockdown geplaatst, terwijl de gevangenis van Dendermonde sinds 1 april nog steeds in lockdown is en drie vleugels van de gevangenis van Jamioulx onder quarantaine staan.

Ondanks de uiterst restrictieve maatregelen van de gevangenisadministratie om de verspreiding van het virus in de gevangenissen te voorkomen, en met name de maatregel die erop gericht is elk contact tussen gevangenen en hun bezoekers te verbieden op straffe van ontzegging van het bezoekrecht en de daaropvolgende quarantaine, komt COVID-19 steeds meer de gevangenissen binnen. En de overbevolking in sommige gevangenissen dwingt soms een positieve gevangene in quarantaine te worden geplaatst met een negatieve medegevangene omdat er niet genoeg ruimte is om hen te scheiden.

Op 15 april jl. heeft de Hoge Gezondheidsraad aanbevolen dat alle groepen personen die gelijktijdig in dezelfde gesloten ruimte verblijven, namelijk gedetineerden en gevangenis personeel, met voorrang tegen COVID-19 worden ingeënt. In dit stadium is het echter de bedoeling dat alleen

gedetineerden van 65 jaar en ouder, alsmede geïnterneerden en personen met co-morbiditeit (ongeveer 1.800 tot 2.000 gedetineerden) die daarmee instemmen, in eerste instantie worden gevaccineerd, afhankelijk van de beschikbaarheid van vaccins. De overige 8.500 gedetineerden zullen wachten op een tweede fase, die nog niet in de tijd is vastgelegd, in omstandigheden van dichte nabijheid en diverse ontberingen.

Bovendien hebben de gedetineerden die niet door deze overheidsinitiatieven zijn getroffen en die gedurende de gehele gezondheids crisis in de gevangenis zijn gebleven, te lijden gehad van veel moeilijkere detentieomstandigheden, zonder bezoeken, activiteiten, opleidingsmogelijkheden, beperkingen van sociale distantie die nog moeilijker te respecteren waren dan buiten, maatregelen van preventieve medische isolatie in geval van verdenking van besmetting,... zonder enig toegang tot strafuitvoeringsmodaliteiten bedoeld ter voorbereiding van hun vrijlating (uitgaansvergunning, penitentiair verlof, beperkte detentie, ...), allemaal opgeschort tot eind juni.

De Beginselenwet inzake detentie bepaalt echter duidelijk dat "De gedetineerde wordt aan geen andere beperkingen van zijn politieke, burgerlijke, sociale, economische of culturele rechten onderworpen dan deze die uit de strafrechtelijke veroordeling of uit de vrijheidsbenemende maatregel voortvloeien, deze die onlosmakelijk met de vrijheidsbeneming verbonden zijn en deze die door of krachtens de wet worden bepaald" en dezelfde tekst voegt daaraan toe dat "Bij de uitvoering van de vrijheidsstraf of de vrijheidsbenemende maatregel dient vermijdbare detentieschade voorkomen te worden".

Tot slot bestaat er onder de maatregelen die van kracht zijn tijdens de verlenging van de schorsing van gevangenisverloven en uitgangsvergunningen, de mogelijkheid voor elke directeur om uitzonderingen toe te staan op de schorsing van verlof en verlof wanneer dringende en humanitaire omstandigheden dit rechtvaardigen of wanneer deze opschorting de reclassering ernstig in het gedrang brengt. Wat de Commissies van Toezicht ons echter melden, is dat directeurs systematisch afzien van dergelijke initiatieven. Dit gebeurt onder het voorwendsel dat de infrastructuur het niet toelaat om bij terugkeer van een uitgangsvergunning of een verlof een quarantaine te organiseren.

Maatregelen waarvan het effect nog moet blijken

De Minister van Justitie heeft onlangs besloten tot dezelfde maatregelen als die welke zijn voorganger een jaar geleden heeft genomen. Er dient echter op gewezen te worden dat deze maatregelen niet zo doeltreffend zijn geweest om de epidemie in te dammen als een jaar geleden, en dat zij nog steeds tot gevolg hebben gehad dat de nadelige gevolgen van de detentie zijn verergerd doordat aan de gedetineerden veel van hun grondrechten zijn ontnomen.

Het is dan ook van essentieel belang dat de Minister alle betrokken partijen, met inbegrip van de rechterlijke macht, herinnert aan het belang van de vermindering van het aantal gevangenen.

Voorts verzoekt de Centrale Raad de Minister van Justitie en de gevangenisadministratie ervoor te zorgen dat de gevangenisdirecteuren daadwerkelijk kunnen beslissen over uitzonderingen op de schorsing van de uitgangsvergunningen en het penitentiair verlof wanneer dringende en humanitaire omstandigheden dit rechtvaardigen of wanneer deze opschorting de reclassering ernstig in het gedrang brengt. Ofwel door ervoor te zorgen dat de quarantaine bij terugkeer kan plaatsvinden in de materiële omstandigheden die binnen de gevangenis vereist zijn, ofwel door ervoor te zorgen dat deze buiten de gevangenis wordt georganiseerd, onder voorwaarden en zo nodig met een elektronische enkelband.

Tot slot roept de Centrale Raad de autoriteiten op om in het kader van de vaccinatie tegen COVID-19 voorrang te geven aan gedetineerden en de vaccinatiestrategie dienovereenkomstig te versnellen. Naar het voorbeeld van wat in de rusthuizen is toegepast, zal alleen de vaccinatie van het personeel en de gevangenen hun een gelijkwaardig beschermingsniveau bieden en een versoepeling van de thans geldende sanitaire maatregelen mogelijk maken. Deze eis wordt ook bepleit door enkele van de meest vooraanstaande wetenschappelijke publicaties op medisch gebied (de [Lancet](#), het [British Medical Journal](#), het [New England Journal of Medicine](#), het [Journal of the American Medical Association](#)), die een duidelijk standpunt hebben ingenomen ten gunste van een prioritaire vaccinatie van gevangenen, verwijzend naar het hoge besmettingsrisico en ethische overwegingen.

***

Nu het einde van de gezondheids crisis op zich laat wachten, is de ontwikkeling van de situatie in de gevangenis een nog grotere zorg voor de Centrale Raad en de Commissies van Toezicht. De gevangenisadministratie is zich hier duidelijk van bewust.

De tijd van urgentie is voorbij.

Er moeten onverwijld nieuwe initiatieven worden genomen die de menselijke waardigheid en de grondrechten van gedetineerden eerbiedigen en de doelstellingen van detentie verwezenlijken.

Voor de Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen,

Marc Nève

Président – Voorzitter 0475 92 16 99

Conseil Central de Surveillance Pénitentiaire
Centrale Toezichtsraad voor het Gevangeniswezen

Rue de Louvain 48/2 Leuvenseweg - 1000 Bruxelles/ Brussel
+32 2 549 94 75

www.ccsp.belgium.be / www.ctrq.belgium.be